

ВИСНОВКИ
первинної акредитаційної експертизи
підготовки фахівців рівня вищої освіти «магістр»
спеціальності 8.18010016 «Бізнес-адміністрування»
галузі знань 1801 Специфічні категорії
у Херсонському державному університеті

Згідно Законів України “Про освіту” та “Про вищу освіту”, Положення про акредитацію вищих навчальних закладів і спеціальностей у вищих навчальних закладах та вищих професійних училищах, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 9 серпня 2001 року № 978 зі змінами та відповідно до наказу МОН України від 13.12.2016 р. № 374-А, експертна комісія у складі:

- **голови експертної комісії** – Кузнецова Едуарда Анатолійовича, доктора економічних наук, професора, завідувача кафедри економіки і управління Одеського національного університету ім. І.І.Мечникова;
- **члена експертної комісії** - Іртищевої Інни Олександрівни, доктора економічних наук, професора, завідувача кафедри менеджменту Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова в період з 19.12.2016 р. по 21.12.2016 р. розглянула подані матеріали та провела безпосередньо на місці перевірку діяльності Херсонського державного університету щодо підготовки магістрів спеціальності 8.18010016 «Бізнес адміністрування».

На підставі вивчення організаційного, навчально-методичного, матеріально-технічного, кадрового забезпечення підготовки фахівців за спеціальністю 8.18010016 «Бізнес-адміністрування» експертна комісія дійшла наступних висновків:

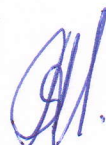
1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА УНІВЕРСИТЕТУ

Херсонський державний університет – вищий навчальний заклад, розташований за адресою м. Херсон, вул. 40 років Жовтня, 27 (Університетська, 1) (тел. (0552)32-67-05, (0552)32-67-54; факс (0552) 49-21-14. Юридична адреса м. Херсон, вул. 40 років Жовтня, 27; адреса Web-сайту [www.ksu.ks.ua.](http://www.ksu.ks.ua), e-mail: office@ksu.ks.ua.

Ректор університету Стратонов Василь Миколайович, доктор юридичних наук, професор.

Херсонський державний університет сьогодні – це багатопрофільний науково-педагогічний і культурно-освітній центр Півдня України, навчання в якому здійснюється за очною та заочною формами. Університет має IV рівень акредитації, функціонує на умовах загальнодержавної форми власності, підпорядкований Міністерству освіти і науки України та здійснює освітню діяльність відповідно до Статуту ХДУ(затверджено наказом МОН України від 13.04.2016 № 430).

Голова експертної комісії

Е.А. Кузнецов

До структури університету входять 13 факультетів, 51 кафедра, з яких 33 – випускових, з них 31 є випусковими для рівня вищої освіти «магістр».

Згідно з ліцензією на надання освітніх послуг (серія АЕ № 636409 від 18.05.2015 р.) та Акту узгодження переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти університет з 2016-2017 навчального року готує фахівців за першим (бакалаврським) рівнем з 15 галузей знань 48 спеціальностей (предметних спеціалізацій), за другим (магістерським) рівнем – з 13 галузей 36 спеціальностей (предметних спеціалізацій), за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліст – з 10 галузей 34 спеціальностей.

Контингент студентів станом на 01.10.16 складає 6422 осіб (4484 – очна (денна) форма навчання, 1938 - заочна форм навчання).

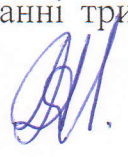
За всіма напрямками підготовки та спеціальностями наявні стандарти вищої освіти затверджені у встановленому порядку. Впродовж останніх 5 років відповідно до стандартів вищої освіти оновлені навчально-методичні комплекси дисциплін. Постійно здійснюється робота щодо практичної підготовки студентів, укладаються відповідні угоди з базами практик. Атестація здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до чинних положень Міністерства освіти і науки України. Інформаційне забезпечення освітнього процесу відповідає вимогам.

Станом на 01.10.2016 чисельність науково-педагогічних працівників, які забезпечують підготовку фахівців за всіма освітньо-кваліфікаційними рівнями складає: всього – 569 особи; з них працюють за основним місцем роботи – 492 (86,5 %) осіб; серед них: кандидатів наук 333 (58,5%) особи, доцентів та осіб, що до них прирівнюються – 241 (42,3%) осіб (за основним місцем роботи – 317(64,4%) та 231 (47%) особа відповідно), докторів наук 66 (11,6%), професорів та осіб, що до них прирівнюються – 55 (9,7%) осіб (за основним місцем роботи – 49 (10%) та 47 (9,6%) осіб відповідно).

Процесу активізації захистів кандидатських та докторських дисертацій сприяє наявність в Херсонському державному університеті Спеціалізованих вчених радах по захисту докторських та кандидатських дисертацій з 8 спеціальностей. Протягом 2013-2016 рр. викладачі університету захистили 67 дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук та 11 дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора наук. У Херсонському державному університеті протягом звітних років працювали 14 наукових шкіл.

Наукова та науково-технічна діяльність Херсонського державного університету здійснюється відповідно до законодавчих актів України про освіту та наукову діяльність і спрямована на розв'язання найбільш актуальних завдань, пов'язаних із забезпеченням інтеграції навчального процесу, науки та виробництва, органічної єдності змісту освіти й програм наукової діяльності, гуманізацію та гуманітаризацію освіти і науки. За 2013-2016 роки на базі ХДУ проведено 202 наукових, науково-методичних конференцій та науково-практичних семінарів, серед них міжнародного рівня – 52.

Викладачами університету за останні три роки видано 70 монографій

(672,12 др.арк.), підручників 13 (91,91 др.арк.), навчальні посібники – 248 (2003,93 др.арк.). Загальна кількість статей складає 3656 (1524,65 др.арк.), з них у зарубіжних виданнях 480 (203,98 др.арк.). Викладачі університету мають публікації у виданнях, що входять до міжнародної наукометричної бази даних Scopus. У рейтингу вищих навчальних закладів України за показниками наукометричної бази даних Scopus ХДУ посідає 90 місце серед університетів України. Кількість публікацій у Scopus 107, кількість цитувань у Scopus- 124, Індекс Гірша (h-індекс)- 6.

Протягом 2013-2016 рр. викладачами ХДУ отримано 10 патентів України на корисні моделі та 128 свідоцтв про реєстрацію авторського права на твір. У 2013-2016 роках в університеті працювали 32 ініціативні науково-дослідні лабораторії. У 2014 році у ХДУ створено науково-практичний центр корекції, реабілітації та розвитку дітей та молоді. Протягом 2015-2016 р.р. у 109 наукових об'єднаннях студентів (проблемні групи, наукові гуртки та конструкторсько-технологічні бюро) працювало 1411 студентів. Студенти ХДУ беруть участь у виконанні науково-дослідних тем кафедр (1188 осіб у 2016 році) та у роботі в науково-дослідних лабораторіях університету (397 осіб у 2016 році)

Міжнародне співробітництво згідно зі п.8 Статуту університету є стратегічним напрямом діяльності Херсонського державного університету й спрямоване на інтегрування в європейський та світовий простір. ХДУ має понад 35 діючих угод про співпрацю з вишами-партнерами. На базі ХДУ існує відділ міжнародних зв'язків, що сприяє налагодженню контактів із різними закордонними вишами та організаціями. За 2015-2016 н.р. більше 40 викладачів перебували у ділових відрядженнях за кордоном. В рамках програми академічної мобільності студенти університету проходять стажування та навчання в закордонних вишах-партнерах, беруть участь у літніх практиках, таборах, міжнародних програмах, обмінах, олімпіадах, кубках світу, чемпіонатах, турнірах тощо. За період 2014-2016 у цих видах діяльності задіяно понад 120 студентів, 58 з них проходили навчання.

Рішенням Акредитаційної комісії (протокол від 30.06.2015 № 117) університету у 2015 році продовжено ліцензію на підготовку іноземних громадян за акредитованими напрямами підготовки, спеціальностями та на підготовку іноземних громадян до вступу у вищі навчальні заклади України. У 2015-2016 навчальному році в ХДУ навчається 102 іноземних громадянина з Молдови, Азербайджану, Конго, Камеруну, Нігерії, Туркменістану, Узбекистану та ін.

Студентський спортивний клуб забезпечує потребу як студентів, так і викладачів університету у додаткових заняттях з різних видів спорту, загальнофізичного розвитку. Серед студентів університету учасники Олімпійських ігор, чемпіонатів Світу, Європи, Всесвітньої Універсіади, чемпіонатів світу та Європи серед студентів.

Університет має свій медичний пункт та профілакторій, які укомплектовано відповідними кадрами та медичним обладнанням.

Оздоровлення студентів здійснюється і в умовах спортивно-оздоровчого табору університету «Буревісник» на березі Чорного моря.

Під час перевірки були розглянуті такі документи:

- ліцензія Міністерства освіти і науки України на надання освітніх послуг серія АЕ № 636409 від 18.05.2015 р.;

- Акт узгодження переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти за ступенями (освітньо-кваліфікаційним рівнем) бакалавра, спеціаліста, магістра та ліцензованого обсягу, затверджений Міністром освіти і науки України 02.07.2016 р.;

- Статут Херсонського державного університету (ідентифікаційний код 02125609), погоджено конференцією трудового колективу Херсонського державного університету 25 грудня 2015 року, протокол №3;

- копії установчих та реєстраційних документів.

Висновок. Представлені до розгляду документи відповідають інформації, поданій в акредитаційній справі та підтверджують право Херсонського державного університету на підготовку фахівців рівня вищої освіти «магістр» спеціальності 8.18010016 «Бізнес-адміністрування».

2. ФОРМУВАННЯ КОНТИНГЕНТУ СТУДЕНТІВ ПО КУРСАМ НАВЧАННЯ

Якісні і кількісні показники прийому студентів (кількість осіб, прийнятих на навчання за спеціальністю 8.18010016 Бізнес-адміністрування, динаміка змін контингенту студентів), конкурс абітурієнтів на спеціальність свідчать про те, що менеджмент є сьогодні високо рейтинговою наукою. При цьому відзначимо, що колектив ХДУ одним із перших в регіоні відгукнувся на вимогу сьогодення щодо підготовки професійних управлінців. Кафедра менеджменту і адміністрування ХДУ в Херсонській області є одним із найбільших наукових осередків, що готує випускників за спеціальністю 8.18010016 Бізнес-адміністрування.

Джерелами формування контингенту студентів спеціальності 8.18010016 Бізнес-адміністрування є:

1. Випускники бакалавріату Херсонського державного університету споріднених спеціальностей: 6.030601 Менеджмент і адміністрування, 6.030501 Економічна теорія, 6.030504 Економіка підприємства.

2. Випускники бакалавріату Херсонського державного університету неспоріднених спеціальностей: 6.140102 Побутове обслуговування, 6.140101 Готельно-ресторанна справа, 6.140103 Туризм, 6.020303 Філологія, 6.030102 Психологія та ін.

3. Випускники бакалавріату інших ВНЗ споріднених і неспоріднених спеціальностей.

4. Випускники спеціалітету вищих навчальних закладів минулих років.

5. Менеджери-практики вищої та середньої ланок управління бізнес-структур різних видів економічної діяльності.

Формування контингенту доповнюється ефективно діючою системою профорієнтаційної роботи, яка представлена наступними формами:

- виступи у засобах масової інформації;
- участь у виставковій діяльності;
- публікації у періодичній пресі;
- участь у спільних наукових проектах;
- учать у робочих групах, що створюються при Херсонській обласній державній адміністрації для виконання замовлень з розробки економічних програм, проектів розвитку області тощо;
- участь у роботі журі студентських олімпіад, конкурсів наукових робіт, тощо.

Показники формування контингенту студентів свідчать про дієвість системи формування контингенту студентів спеціальності 8.18010016 «Бізнес-адміністрування»: у 2015-2016 н.р. на навчання було прийнято 16 осіб, у 2016-2017 н.р. – 12 осіб, з них 4 особи – за держзамовленням.

В рамках активізації профорієнтаційної роботи професорсько-викладацький склад факультету і випускової кафедри на постійній основі бере участь у публічних заходах формуючи позитивний імідж спеціальності, проводить презентації, розповсюджує інформаційні матеріали тощо. З метою збереження контингенту студентів викладачі дисциплін спеціальності систематично проводять консультації, організовують бізнес-тренінги з представниками провідних бізнес-структур та органів державної влади міста і області.

Висновок. Аналіз показників формування контингенту студентів показав, що перевищення ліцензійного обсягу підготовки фахівців спеціальності 8.18010016 «Бізнес-адміністрування» в Херсонському державному університеті не виявлено.

3. ЗМІСТ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ

Відповідно до діючих нормативних вимог колективом кафедри менеджменту і адміністрування розроблено варіативні складові освітньо-професійної програми (ОПП) та освітньо-кваліфікаційної характеристики (ОКХ), навчальні і робочі плани спеціальності 8.18010016 «Бізнес-адміністрування», які затверджені головою вченої ради університету в установленому порядку.

Варіативна складова ОПП спеціальності 8.18010016 «Бізнес-адміністрування» містить відомості щодо обсягу кредитів ЄКТС, необхідного для здобуття відповідного рівня вищої освіти, перелік компетенцій випускника, нормативний зміст підготовки здобувача вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання та форми атестації здобувачів вищої освіти.

Варіативна складова ОКХ спеціальності 8.18010016 «Бізнес-адміністрування» містить професійні назви робіт, які здатний виконувати фахівець рівня вищої освіти «магістр», виробничі функції, типові задачі

діяльності та уміння щодо їх вирішення, здатності вирішувати проблеми і задачі соціальної діяльності та вміння, що є відображенням наявності цих здатностей, вимоги до професійного відбору, вимоги до державної атестації, відповідальність університету за якість освітньої та професійної підготовки випускників, виробничі функції, типові посадові компетенції діяльності та компетентності, якими повинен володіти випускник Херсонського державного університету з кваліфікацією «Магістр із бізнес-адміністрування» спеціальності 8.18010016 «Бізнес-адміністрування».

Концептуальні засади освітнього процесу, реалізовані в базових навчальних планах стосовно переліку та змісту навчальних дисциплін, переліку кваліфікаційних знань і умінь, розподілу навчального часу на нормативні дисципліни, дисципліни за вибором вищого навчального закладу та за вільним вибором студентів за циклом професійно-практичних дисциплін.

Аналіз навчального плану підготовки фахівців зі спеціальності 8.18010016 «Бізнес-адміністрування» у Херсонському державному університеті свідчить про те, що нормативні і вибіркові дисципліни складають відповідно 63,33% та 36,67% від загальної кількості навчальних годин. Серед навчальних годин відведених на вибіркові дисципліни 63,64% здійснюються за вибором ВНЗ, 36,36% - за вибором студента, що відповідає встановленим вимогам. Крім того, експертною комісією проаналізовано виконання навчального плану за співвідношенням дисциплін різних циклів, обсягом годин аудиторної роботи і самостійної підготовки, тривалістю практики, формами підсумкового контролю тощо. В цілому, навчальні плани відповідають галузевому стандарту вищої освіти і погоджені у встановленому порядку, структурно-логічну послідовність викладання дисциплін дотримано.

Виробнича та переддипломна практика є невід'ємною частиною процесу підготовки фахівців зі спеціальності 8.18010016 «Бізнес-адміністрування» і реалізується у відповідних робочих програмах. Програми практики містять: мету, завдання практики, основний зміст практики (перелік основних завдань), критерії оцінювання, перелік документів, які повинні здати студенти після закінчення практики.

Атестація здобувачів вищої освіти випускників дозволяє встановити фактичну відповідність рівня освітньої підготовки вимогам освітньо-кваліфікаційної характеристики та засобам діагностики якості вищої освіти. Формою атестації здобувачів вищої освіти спеціальності 8.18010016 «Бізнес-адміністрування» у відповідності до галузевого стандарту вищої освіти є захист дипломної роботи. Тематика дипломних робіт студентів спеціальності 8.18010016 «Бізнес-адміністрування» відображає актуальну проблематику у сфері бізнес-адміністрування і є адекватною потребам бізнесу і сучасним умовам господарювання.

Висновок. Спеціальність 8.18010016 «Бізнес-адміністрування» забезпечена освітньою програмою, навчальними планами, які між собою узгоджуються, а також відповідають державним вимогам і потребам ринку праці.

4. ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ТА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Плідна навчально-методична робота викладачів кафедри менеджменту і адміністрування представлена навчально-методичними комплексами дисциплін (НМКД) спеціальності 8.018010016 «Бізнес-адміністрування», підручниками та навчально-методичними посібниками з грифом МОН, монографіями, збірниками практичних завдань, тестів та методичними рекомендаціями для самостійної роботи студентів.

НМКД розробляються викладачами кафедр, які забезпечують підготовку фахівців за спеціальністю 8.18010016 «Бізнес-адміністрування», базуються на нормативних програмах галузевого стандарту вищої освіти і складаються з таких частин:

- Типова (авторська) навчальна програма навчальної дисципліни, із обов'язковим зазначенням переліку компетенцій, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти та програмних результатів навчання за дисципліною або практикою.
- Робоча навчальна програма дисципліни.
- Анотації (тексти) або плани лекцій.
- Методичні рекомендації до проведення лабораторних, семінарських, практичних занять.
- Дидактичне забезпечення самостійної роботи студентів (у тому числі з використанням інформаційних технологій).
- Матеріали комплексної контрольної роботи.
- Засоби діагностики навчальних досягнень студентів, які містять питання, зразки тестів для контролю знань, зразки завдання для поточного та підсумкового контролю, атестації здобувачів вищої освіти, вимоги щодо виконання дипломних робіт тощо.
- Завдання для передбачених робочим навчальним планом контрольних робіт студентів заочної форми навчання та методичні рекомендації щодо їх виконання.
- Перелік навчально-методичних посібників, технічних засобів навчання тощо.
- Інформаційні матеріали бібліотеки по забезпеченню навчальними підручниками (посібниками) з дисциплін спеціальності.

Таким чином, наявне навчально-методичне забезпечення дисциплін спеціальності 8.18010016 «Бізнес-адміністрування» забезпечують всі основні етапи освітнього процесу – повідомлення навчальної інформації та її сприйняття, закріплення й удосконалення знань, умінь і навичок, їх застосування й контроль.

Система контролю якості навчального процесу та критерії оцінок, які використовуються у Херсонському державному університеті, чіткі та відповідають сучасним тенденціям бізнес-освіти. Метою контролю є оцінка

якості організації та проведення навчально-виховного процесу і його кінцевих результатів, а також подальше вдосконалення форм та методів роботи. Наріжним каменем системи контролю є систематична оцінка якості засвоєння студентами навчальної інформації у повному обсязі курсів, проведення всіх форм занять, підготовки спеціалістів у цілому. Результати контролю фіксуються за національною («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»), стобальною шкалами оцінювання та шкалою ЄКТС.

Розклад занять розроблено і затверджено в установленому порядку, розміщено на інформаційних стендах, на веб-сайті університету та відповідає робочим навчальним планам.

Висновок. Проаналізувавши організаційне та навчально-методичне забезпечення підготовки фахівців спеціальності 8.18010016 «Бізнес-адміністрування», експертна комісія зазначає, що освітній процес здійснюється згідно із затвердженими документами: освітньо-професійною програмою, освітньо-кваліфікаційною характеристикою, навчальним планом, іншими нормативними та розпорядчими документами. Всі дисципліни навчального плану спеціальності 8.18010016 «Бізнес-адміністрування» мають належне методичне забезпечення.

5. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Підготовку фахівців спеціальності 8.18010016 «Бізнес-адміністрування» забезпечують спеціалісти: кафедри менеджменту і адміністрування, кафедри економіки підприємства, кафедри економічної теорії, кафедри інформатики, програмної інженерії та економічної кібернетики, кафедри філології, кафедри педагогіки, психології й освітнього менеджменту.

В цілому процес підготовки магістрів здійснюють 11 осіб професорсько-викладацького складу, серед яких на постійній основі або за умов внутрішнього сумісництва працюють 11 осіб, що складає 100% від загальної чисельності. З них: докторів наук, професорів – 3 особи (27,3 %), кандидатів наук, професорів – 1 особа (9,1 %), кандидатів наук, доцентів – 7 осіб (63,6 %).

Для спеціальності 8.18010016 «Бізнес-адміністрування» випусковою є кафедра менеджменту і адміністрування. Професорсько-викладацький склад кафедри представлений 7 особами, з них на постійній основі працює 6 осіб. Наукові ступені та вчені звання мають 6 осіб (100%), з них: доктори економічних наук, професори – 1 особа (16,7%); кандидати економічних наук, професори – 1 особа (16,7%); кандидати економічних наук, доценти – 4 особи (66,6%).

Професорсько-викладацький склад здійснює керівництво написанням кандидатських дисертацій, проводить рецензування авторефератів дисертацій, навчальних посібників, монографій тощо.

Результати наукових досліджень викладачів кафедри регулярно публікуються у провідних міжнародних та вітчизняних наукових і фахових виданнях, зокрема у виданнях наукометричної бази SCOPUS. Крім того, викладачі беруть активну участь в науково-практичних конференціях і семінарах різних рівнів, висвітлюючи здобутки широкого кола наукових інтересів у сфері менеджменту і адміністрування.

Професорсько-викладацький склад кафедри систематично і плідно працює у напрямі підвищення професійної майстерності. Основними закладами, які є базою для підвищення кваліфікації викладачів кафедри є: Херсонський національний технічний університет, Херсонський державний аграрний університет, Одеський регіональний інститут державного управління Академії державного управління при Президентові України, Інститут відкритої освіти Університету менеджменту освіти Академії педагогічних наук та інші установи в Україні і закордоном.

Отже, випускова кафедра спеціальності 8.018010016 «Бізнес-адміністрування» на 100% складається з осіб, які мають наукові ступені доктора або кандидата наук. Наукові спеціальності та вчені звання, а також наукові, навчальні і методичні публікації викладачів кафедри відповідають дисциплінам, які викладаються.

Доктор економічних наук, доцент, професор кафедри Шашкова Ніна Ігорівна очолює кафедру менеджменту і адміністрування ХДУ з квітня 2015 року, має 13 років стажу наукової та науково-педагогічної роботи. Має державні нагороди: Іменний стипендіат Верховної Ради України для найталановитіших молодих учених (2012 р.), Лауреат Премії Верховної Ради України найталановитішим молодим ученим у галузі фундаментальних і прикладних досліджень та науково-технічних розробок (2014 р.).

Протягом останніх років Шашкова Н.І. успішно займається науковою діяльністю, має 63 публікації, з них 4 – одноосібні монографії, 40 статей – у наукових фахових виданнях, включених до списку ВАК України (з них 4 – з індексом цитування у базі даних Scopus, 3 – з індексом цитування у базі даних Index Copernicus), 15 тез доповідей у матеріалах наукових конференцій; 1 – навчально-методичний посібник, 3 – в інших виданнях.

Завідувач кафедри випускової кафедри спеціальності 8.018010016 Бізнес-адміністрування Шашкова Н.І. входить у програмний комітет рецензування статей CEUR Workshop Proceedings (реферується Scopus, DBLP, Google Scholar), «Інформаційні технології в освіті» (Ulrich's Periodicals Directory, ПІНЦ, Index Copernicus International S.A., Google Scholar, Advanced Sciences Index (ASI), Scientific Journal Impact Factor (SJIF), Polska Bibliografia Naukowa).

Шашкова Н. І. є головним редактором Наукового вісника Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки» - фахового наукового видання, внесеного до наукометричної бази даних Index Copernicus (ICV2015:33.56), керівником прикладної НДР, що фінансується за рахунок державного бюджету: «Процесна організація управління підприємствами сфери послуг в Україні» (номер державної реєстрації 0115U001129),

керівником НДЛ «Регіональний центр прогнозно-планових ініціатив» ХДУ, керівником госпдоговірної НДР «Управління трудовими ресурсами ПП «Авто-граф»» (номер 11/2016).

Висновок. Експертна комісія відзначає, що якісні та кількісні показники кадрового забезпечення підготовки фахівців спеціальності 8.18010016 «Бізнес-адміністрування» відповідають нормативам встановленим у Ліцензійних умовах.

6. НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА НА ВИПУСКОВІЙ КАФЕДРІ. РОБОТА АСПІРАНТУРИ, ДОКТОРАНТУРИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ ТА У ВНЗ

Наукова діяльність в ХДУ здійснюється відповідно до законодавчих актів України про освіту та наукову діяльність і спрямована на вирішення найбільш актуальних завдань, пов'язаних із забезпеченням інтеграції навчального процесу, науки та виробництва, органічної єдності змісту освіти й програм наукової діяльності, гуманізацію та гуманітаризацію освіти і науки.

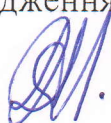
У рейтингу вищих навчальних закладів України за показниками наукометричної бази даних Scopus (на червень 2016 року) ХДУ посідає 90 місце серед університетів України. Загальна кількість публікацій у Scopus (станом на 29 червня 2016 року) – 107, кількість цитувань у Scopus – 124, індекс Гірша – 6.

Протягом звітного періоду у Херсонському державному університеті виконувалось 5 науково-дослідних тем, що фінансуються за рахунок державного бюджету. Усі держбюджетні теми зареєстровано в УкрІНТЕІ. Зокрема, члени випускової кафедри спеціальності 8.018010016 «Бізнес-адміністрування», беруть участь у прикладній НДР, що фінансується із коштів Державного бюджету: «Процесна організація управління підприємствами сфери послуг в Україні» (номер державної реєстрації 0115U001129; керівник – проф. Н.І. Шашкова). На кафедрі виконувалася госпдоговірна НДР «Управління трудовими ресурсами ПП «Авто-граф»» (номер 11/2016). Кафедра менеджменту і адміністрування працювала над ініціативними науково-дослідними темами «Формування системи кадрового менеджменту на промислових підприємствах України» (№ державної реєстрації 0113U003116; керівник – проф. Н.А.Тюхтенко) та «Формування та оцінювання соціальних стратегій» (№ державної реєстрації 0116U005125; керівник – проф. Н.А. Тюхтенко).

При кафедрі менеджменту і адміністрування діють науково-дослідні лабораторії «Перспективи економічного розвитку Таврійського регіону» (керівник – к.е.н., проф. Тюхтенко Н.А) і «Регіональний центр прогнозно-планових ініціатив» (керівник – д.е.н., проф. Шашкова Н. І.).

Науково-дослідна робота викладачів кафедри менеджменту і адміністрування здійснюється за наступними напрямками: участь у конференціях; написання та друк наукових праць; рецензування; захист дисертацій; робота над науковими дослідженнями; стажування; участь у

Голова експертної комісії

Е.А. Кузнецов

міжнародних проектах.

Викладачі кафедри менеджменту і адміністрування приймають активну участь у громадській раді при Головному управлінні державної фіскальної служби у Херсонській області, у робочих групах, створених при Херсонській обласній державній адміністрації щодо соціально-економічного розвитку регіону та підприємництва зокрема.

Наукова діяльність студентів відіграє особливу роль не лише в життєдіяльності кафедри менеджменту і адміністрування, а й Херсонського державного університету в цілому. Щорічно зростає науковий потенціал студентів кафедри. Кожного року проводяться міжнародні Всеукраїнські, регіональні наукові конференції та семінари, активну участь у яких беруть студенти. Найкращі студенти, які поєднують успішне навчання з активною науковою діяльністю, отримують іменні стипендії як університету (14 стипендій щорічно), так і обласного та державного рівня. Кількість студентів, яким призначено стипендію Президента України у 2016 році – 4.

Про результати науково-дослідної роботи студенти щорічно доповідають на міжнародних, всеукраїнських, регіональних конференціях та науково-практичних семінарах. За підсумками традиційної щорічної звітно-виборчої конференції студентського наукового товариства «Наукові дослідження студентів ХДУ: стан, проблеми, перспективи» видається електронний інформаційний збірник ради СНТ ХДУ «Вісник студентського наукового товариства».

За ініціативи ради в 2012-2015 рр. на базі ХДУ проведено 10 усеукраїнських конференцій молодих учених і студентів, дві з яких стали традиційними, а саме: Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція «Наукова молодь: інноваційні підходи в освіті і науці» та Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція «Науково-дослідна робота молодих учених: стан, проблеми, перспективи».

З 2011 року в університеті видається збірник наукових праць "Науковий вісник молодих учених ХДУ". Щорічно видаються збірники статей обдарованої студентської молоді "Студентські наукові студії" та "Магістерські студії". Це стало можливим в результаті плідної роботи видавництва університету, завдяки якому викладачі, аспіранти та студенти університету мають можливість безкоштовно публікувати свої наукові доробки.

Для підвищення наукової кваліфікації викладачів при університеті діє докторантура із 7 спеціальностей та аспірантура з 35 наукової спеціальності. На сьогодні в докторантурі підвищують свою наукову кваліфікацію 9 докторантів, в аспірантурі навчається 136 аспірантів. Протягом 2013-2016 рр. викладачі університету захистили 67 дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук та 11 дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора наук. У 2016 році в аспірантурі ліцензовано 11 наукових спеціальностей.

Процесу активізації захистів кандидатських та докторських дисертацій сприяє наявність в Херсонському державному університеті Спеціалізованих

вчених радах по захисту докторських та кандидатських дисертацій з 8 спеціальностей,

З 2005 року у Херсонському державному університеті діє аспірантура зі спеціальності 08.06.01 Економіка, організація і управління підприємствами. У грудні 2006 року аспірантура перереєстрована згідно вимог ВАК України і здійснює підготовку фахівців за спеціальністю 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (за видами діяльності)». На момент перевірки під науковим керівництвом викладачів кафедри виконуються чотири наукових дослідження зі спеціальності 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (за видами діяльності)».

У 2014 році аспірантка Синякова К.М., викладач кафедри менеджменту і адміністрування, захистила кандидатську дисертацію зі спеціальності 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами діяльності) на тему «Забезпечення ефективної професійно-кваліфікаційної структури персоналу туристичного підприємства».

Наукові розробки та інновації, що спостерігаються у дослідженнях аспірантів кафедри розкриті у доповідях, статтях, тезах і визначають особливості організаційно-економічного механізму формування корпоративної соціальної відповідальності підприємства, сучасні аспекти вітчизняної моделі управління корпоративними підприємствами, основи формування економічної безпеки підприємства, стратегічного планування, прогнозування інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств, економічне оцінювання та діагностика, стратегії функціонування промислових підприємств України тощо.

Висновок. Науково-дослідна робота викладачів випускової кафедри, а також робота аспірантури і докторантури в університеті сприяють вдосконаленню процесу підготовки фахівців спеціальності 8.018010016 «Бізнес-адміністрування» і відповідають чинним нормам.

7. ІНФОРМАЦІЙНА БАЗА

Структура бібліотеки уніфікована, має чотири відділи: комплектування та наукової обробки документів з сектором каталогізування; зберігання фондів; обслуговування читачів; інформаційно-бібліографічний з сектором інформаційного обслуговування.

Обслуговування читачів здійснюється диференційовано на 3-х абонементних та в 6 галузевих читальних залах на 380 місць. Комп'ютерна техніка (27 комп.), що знаходиться у бібліотеці, підключена до адміністративної мережі університету і до Інтернету. У читальних залах Інтернет доступний протягом дня без обмежень, для роботи співробітників університету доступ до Інтернету з комп'ютерів на робочих місцях. Крім того, встановлена система WI-FI дозволяє працювати на території університету всім зареєстрованим користувачам протягом дня без обмежень. Кількість користувачів Інтернет в бібліотеці збільшилась до 5500.

На сьогодні бібліотечний фонд становить 522440 примірника.

За видами:

Книги, брошури – 487559 (примірників)

Газети – 4142 (річні комплекти)

Журнали – 30739 (примірники)

За цільовим призначенням:

Навчальна література – 210481 (примірників)

Наукова література – 263516 (примірників)

Художня – 48443 (примірників)

Дисертаційний фонд складає 319 документів, фонд авторефератів – 1279 документів. З цим фондом активно працюють викладачі, аспіранти, здобувачі, студенти ХДУ та науковці інших ВНЗ

Фонди бібліотеки розкривають 14 каталогів, 10 картотек, в тому числі каталог і картотека праць викладачів університету.

Середньорічна кількість читачів обслугованих всіма структурними підрозділами складає 321100, які опрацьовують 659693 документа.

Однією з умов якісного інформаційного забезпечення навчальної і наукової роботи є освоєння новітніх технологій. Бібліотечна web-сторінка представляє і рекламує всі аспекти діяльності бібліотеки та різноманіття її інформаційних ресурсів. Web-сторінка включає ілюстративний ряд, який забезпечує віртуальне відображення динамічного життя бібліотеки: світлини найбільш цікавих виставок, масових заходів та ін. Контактна інформація співробітників, які займаються консультативною та методичною діяльністю, значно розширює коло потенціальних користувачів як серед колег, так і серед читачів.

Найголовнішою БД на web-сторінці є електронний каталог «eLibrary», що відображає фонд бібліотеки. На сьогодні його обсяг становить 132771 назв документів. Безпосередньо модифікується процес обслуговування на абонементі чи в читальній залі, коли читач робить замовлення з використанням ЕК.

На стадії впровадження знаходиться оцифрування та зберігання повнотекстових документів, розміщення їх в сховищах. Передбачається комунікація з іншими бібліотечними системами та видавництвами, з зовнішніми абонентами та створення Web-порталу для пошуку літератури у бібліотеці.

Одним з ефективних шляхів поповнення електронної бібліотеки сучасними матеріалами є функціонування сайтів кафедр, де розміщено літературу за профілем навчальної діяльності. Активно впроваджується розміщення на Web-сторінках віртуального університету методичних матеріалів: методичних розробок за навчальними дисциплінами, матеріалів до самостійної роботи, завдань для самоконтролю, текстів лекцій, навчальних посібників, що розроблені викладачами університету, вимог щодо оформлення випускних та курсових робіт. Окремо розміщено інформацію для абітурієнтів.

В рамках забезпечення інформаційної бази для здійснення освітньої діяльності редакційно-видавничим відділом ХДУ здійснюється розробка та

друк рекламної продукції, інформаційних збірок різних служб університету, підготовка та друк матеріалів для оформлення навчальних кабінетів, виготовлення таблиць, схем, стендів, каталогів бібліотеки.

Забезпеченість освітнього процесу спеціальності 8.18010016 «Бізнес-адміністрування» літературою складає 100%, частка видань державною мовою складає близько 97%. Студенти користуються бібліотекою університету, основними фондами та читальними залами обласної наукової бібліотеки ім. О. Гончара. Студенти, викладачі та співробітники університету мають доступ у комп'ютерних класах до мережі Internet. Випускова кафедра спеціальності активно долучається до поповнення електронної бібліотеки університету та розширення каталогу «eLibrary», а також активно впроваджує в освітній процес використання електронних навчально-методичних матеріалів: презентаційних матеріалів, посібників, практикумів тощо.

В бібліотеці університету наявні провідні наукові фахові видання зі спеціальності, зокрема, на 9 з них продовжено підписку у 2017 році.

Освітній процес за спеціальністю 8.18010016 «Бізнес-адміністрування» забезпечується обладнанням, устаткуванням та програмним забезпеченням, наявних в комп'ютерних лабораторіях факультету економіки і менеджменту. Семінарські і практичні заняття з дисциплін «Інформаційні системи в менеджменті», «Фінансовий менеджмент», «Інвестиційний менеджмент», «Логістичний менеджмент» проводяться у комп'ютерних лабораторіях.

Висновок. Студенти спеціальності 8.18010016 «Бізнес-адміністрування» забезпечені підручниками, навчальними посібниками, науковою фаховою літературою, комп'ютерним і програмним забезпеченням. Тому експертна комісія може констатувати, що інформаційна база знаходиться на належному рівні і відповідає вимогам Ліцензійних умов.

8. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНА БАЗА

Херсонський державний університет має сучасну матеріально-технічну базу: 6 учбових корпусів (загальна навчальна площа – 54,778 тис. м²); студентське містечко, що об'єднує 3 гуртожитки на 1547 місць; бібліотека з 5 читальними залами та 3 абонементами навчальної літератури, фонд якої налічує близько 500 тис. примірників; 2 актові зали; 3 спортивні зали; навчальні майстерні; санаторій-профілакторій; навчально-тренувальний центр з водних видів спорту; агробіостанцію-ботанічний сад; астрономічна обсерваторія; виставкова зала; музей історії університету; юридична клініка; парк сільськогосподарської техніки; спортивно-оздоровчий табір «Буревісник» на березі Чорного моря загальною площею 51,188 тис. м².

Гуртожитки університету об'єднані в Студентське містечко, що було створене в 1994р. Студмістечко – це комплекс, що об'єднує гуртожитки (№2, № 3, №4), залу «Фестивальна», спортмайданчик, територію, на якій вони розташовані, та виробничі приміщення, що необхідні для експлуатації і

підтримки життєдіяльності споруд, інженерного обладнання та комунікацій. Студмістечко було створене з метою надання житлових, побутових, культурно-побутових, культурно-просвітницьких, спортивно-оздоровчих та інших послуг мешканцям студмістечка, задоволення їх потреб і працівників університету, забезпечення навчального процесу (у тому числі – проходження навчальних та виробничих практик). Всі гуртожитки розташовані поряд з навчальними корпусами, обладнані оптично-волоконними лініями подачі інтернету та Wi-Fi-обладнанням, мають інше необхідне оснащення, підтримуються у відповідному санітарно-технічному стані.

Під час перевірки встановлено, що кількість студентів на 1 посадкове місце у їдальнях складає 5 осіб. Акредитаційна справа містить технічну помилку у таблиці «Інформація про соціальну інфраструктуру».

Усі зазначені будівлі відповідають санітарним і технічним нормам. На території університету розміщені спортивні та тренажерні майданчики, майданчики для ігрових видів спорту та занять легкою атлетикою, 2 велосипедні стоянки. Матеріально-технічна база університету включає будівлі, споруди, комунікації, обладнання, транспортні засоби, інвентар та інше майно, яке є державною власністю. Херсонський державний університет здійснює право користування та розпорядження відведеними йому земельними ділянками й переданим на баланс майном у відповідності до чинного законодавства України.

Університет регулярно перевіряється службами санітарного нагляду, пожежної безпеки та охорони праці й результати таких перевірок свідчать, що будівлі учбових корпусів, інші споруди та приміщення гуртожитків відповідають санітарно-технічним нормам і правилам пожежної безпеки.

Ректорат та адміністрація, декани та завідувачі кафедрами університету приділяють багато уваги збереженню державного майна. Всі матеріальні цінності знаходяться на відповідальному збереженні матеріально-відповідальних осіб, які є на кожному факультеті та в гуртожитках університету.

Кафедра менеджменту і адміністрування факультету економіки і менеджменту знаходиться в корпусі №1 Херсонського державного університету за адресою 40 років Жовтня, 27. Для проведення семінарських, практичних занять, наукової, методичної, діяльності є необхідна матеріальна база і належне технічне забезпечення. Аудиторний фонд спеціальності складає 16 приміщень (із них лекційних – 4 аудиторії, 10 аудиторій - для проведення семінарських та практичних занять, 2 комп'ютерні класи), загальною площею 1625,14 кв. м.: з них три лекційні аудиторії (ауд. 314, 254, 305в) мають мультимедійне обладнання: телевізор, DVD-програвач, ноутбук, проектор з демонстраційним екраном великого розміру, акустичні колонки. Аудиторії, в яких проводяться лекційні практичні та семінарські заняття, підтримуються в належному робочому стані. Щороку здійснюється косметичний ремонт приміщень. Завідувачі кафедрами забезпечують суворий контроль за дотриманням правил охорони праці та правил техніки безпеки. Навчальні аудиторії укомплектовані меблями та необхідним оснащенням.

Приміщення кафедри менеджменту і адміністрування складається з кабінету для професорсько-викладацького складу, яке обладнане комп'ютерами та принтером, що використовуються для підготовки матеріалів з відповідних дисциплін. Для проведення конференцій, зібрань, науково-методичних семінарів використовуються аудиторії №314 та №305в факультету економіки і менеджменту, які обладнані відеоапаратурою. Для проведення методичної роботи на факультеті функціонує навчально-методичний кабінет №308 з комп'ютерами, оргтехнікою та відповідними меблями.

Комісією перевірено наявність оригіналів документів, які підтверджують стан матеріально-технічної бази.

Висновок. Стан матеріально-технічного забезпечення в університеті і на випусковій кафедрі відповідають вимогам Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти і забезпечує умови для якісної підготовки фахівців спеціальності 8.18010016 «Бізнес-адміністрування».

9. ЯКІСТЬ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ

Аналіз якості підготовки фахівців спеціальності 8.18010016 «Бізнес-адміністрування» у Херсонському державному університеті проведено на основі даних про результати сесії, підсумків комплексних контрольних робіт визначення залишкових знань студентів, звітів про виробничу практику, матеріалів про державну атестацію студентів спеціальності, відомостей про заходи щодо сприяння працевлаштування випускників.

Підсумковий контроль навчальних дисциплін організовано відповідно до навчального плану спеціальності 8.18010016 «Бізнес-адміністрування» та вимог кредитно-модульної системи. Екзаменаційні білети та завдання до підсумкового контролю знань відповідають освітньо-професійній програмі та освітньо-кваліфікаційній характеристиці спеціальності, а також оформлені належним чином. Результати останньої передакредитаційної сесії засвідчили високий рівень знань студентів денної форми навчання, зокрема якість знань з дисциплін «Стратегічне управління», «Інформаційні системи в менеджменті» склав 83,3%, а для дисципліни «Логістичний менеджмент» цей показник склав 100%. Якість знань студентів заочної форми навчання також знаходиться на високому рівні і відповідає нормативам.

З метою визначення залишкових знань студентів, випусковою кафедрою були організовані комплексні контрольні роботи з дисциплін навчального плану спеціальності 8.18010016 «Бізнес-адміністрування» усіх циклів підготовки. Завдання контрольних робіт відповідають навчальним програмам дисциплін і складені на високому методичному рівні, до всіх завдань належним чином розроблені критерії оцінювання.

Результати експертної перевірки комплексних контрольних робіт підтвердили високий рівень залишкових знань студентів з дисциплін всіх циклів навчального плану. Розбіжність в показниках успішності і якості знань

під час самоаналізу та експертної перевірки відсутня. Розбіжність в загальному середньому балі складає 0,12 бала і є несуттєвою.

Найвищий рівень якості знань під час експертної перевірки студенти продемонстрували за циклом фундаментальної підготовки, цей показник склав 86,67%. Абсолютну успішність і якість знань студенти отримали з дисципліни «Маркетинговий менеджмент» циклу фундаментальної підготовки.

В результаті експертної перевірки організації виробничої практики студентів спеціальності 8.18010016 «Бізнес-адміністрування» виявлено, що перелік баз практики є достатньо розгалуженим, всі угоди є діючими. За підсумками виробничої практики 66,67% студентів спеціальності отримали відмінні оцінки.

Експертна перевірка тематики дипломних робіт студентів показала відповідність спеціальності. Студенти мають методичні вказівки щодо виконання дипломних робіт, які затверджені відповідним чином і надають детальні роз'яснення щодо сутності та особливостей написання роботи в цілому та її окремих частин.

З метою сприяння працевлаштування випускників, випускова кафедра на постійній основі підтримує зв'язки з представниками бізнес-структур міста і області, регулярно проводяться зустрічі з фахівцями у сфері бізнес-адміністрування, майстер-класи та конференції.

Висновок. Аналіз результатів комплексних контрольних робіт, виробничої практики, порядку атестації та політики працевлаштування засвідчують високий рівень якості підготовки фахівців, який забезпечуються професорсько-викладацьким складом. Показники якості підготовки фахівців спеціальності 8.018010016 «Бізнес-адміністрування» відповідають акредитаційним вимогам.

10. ПЕРЕЛІК ЗАУВАЖЕНЬ КОНТРОЛЮЮЧИХ ОРГАНІВ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ ЗАХОДІВ З ЇХ УСУНЕННЯ

Під час проходження ліцензування спеціальності 8.03060101 «Менеджмент організацій і адміністрування (за видами економічної діяльності)» в лютому 2015 року експертна комісія висловила пропозиції щодо поліпшення освітньої діяльності. Проведена університетом робота представлена у таблиці.

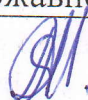
Зауваження та пропозиції	Заходи щодо усунення зауважень
1. Активізувати поповнення бібліотечного фонду, в тому числі електронної бібліотеки підручниками та іншими фаховими виданнями з тематики дисциплін спеціальності.	Закуплено підручники та навчальні посібники з усіх дисциплін за навчальними планами спеціальності..

2. Продовжити розробку навчально-методичного забезпечення організації самостійної роботи студентів.	1) професорсько-викладацький склад кафедри систематично працює над розробкою і оновленням навчально-методичного забезпечення організації самостійної роботи студентів: задачі для самостійного опрацювання, тестові завдання різних форм та рівнів складності, методичні рекомендації з підготовки до практичних занять, доповідей, рефератів, контрольних робіт тощо; 2) викладачі випускової кафедри стали авторами трьох навчально-методичних посібників (в тому числі з грифом МОН), які підвищують ефективність самостійного опрацювання дисциплін кафедри; 3) розроблені практичні завдання і програма самостійної роботи з навчальних дисциплін спеціальності.
3. Доцільно розширювати професійні ділові контакти з провідними ВНЗ України і світу, які здійснюють фахову підготовку зі спеціальності 8.03060101 «Менеджмент організацій і адміністрування (за видами економічної діяльності)» для запровадження інноваційних методів навчання та впровадження спільної наукової діяльності.	1) за останні роки випусковою кафедрою на постійній основі налагоджено співпрацю в рамках проходження стажування та організації і проведення науково-практичних конференцій з провідними ВНЗ України; 2) встановлено і підтримуються ділові контакти з ВНЗ Європи.
4. Розглянути питання щодо направлення в докторантуру викладачів кафедри, які активно займаються науковою діяльністю за профілем кафедри.	В штат професорсько-викладацького складу кафедри у вересні 2015 року запрошено випускника докторантури Національного університету біоресурсів і природокористування України доцента Соловйова А.І.

За результатами попередньої експертизи акредитаційних матеріалів було рекомендовано звернути увагу на таке:

Попередня експертиза акредитаційних матеріалів	Результати перевірки на місці
1. Згідно таблиці про соціальну інфраструктуру, що подана у акредитаційній справі, кількість студентів на одне посадкове місце у їдальнях становить 25 осіб при	Кількість посадкових місць в їдальнях, буфетах та пунктах гарячого харчування, що розташовані та території Херсонського державного університету, відповідає

Голова експертної комісії

Е.А. Кузнецов

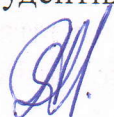
нормативній вимозі ДБН В.2.2-3-97 (п. 3.7.8) не більше 5 осіб	нормативу ДБН и складає 5 осіб на одне місце. У справі під час друку таблиці про соціальну інфраструктуру допущено технічну помилку.
2. Інформація щодо матеріально-технічного забезпечення, яка наведена у ЄДЕБО потребує оновлення.	На час завершення перевірки інформація в ЄДЕБО щодо матеріально-технічної бази була оновлена.
3. Звернути увагу на розподіл дисциплін за циклами у навчальному плані.	Під час перевірки навчальний заклад надав навчальні плани з урахуванням змін до розподілу навчальних дисциплін за циклами, а саме: навчальний план містить цикл соціально-гуманітарної підготовки (4 дисципліни нормативної та варіативної компоненти) та цикл професійної та практичної підготовки (12 дисциплін нормативної та варіативної компоненти).
4. Додати до порівняльної таблиці таблицю дотримання Технологічних вимог щодо матеріально-технічного, навчально-методичного та інформаційного забезпечення освітньої діяльності у сфері вищої освіти згідно з Постановою КМУ від 30.12.2015 №1187	Надана копія акредитаційної справи у розділі Порівняльної таблиці відповідності діяльності навчального закладу Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності містить таблицю Технологічних вимог щодо матеріально-технічного, навчально-методичного та інформаційного забезпечення освітньої діяльності у сфері вищої освіти відповідно до нормативів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 30. 12.2015р. № 1187.

Висновок. Отримані під час ліцензування зауваження прийняті до уваги, професорсько-викладацьким складом проведено роботу щодо їх усунення. Зауваження, що висунуті у результаті попередньої експертизи усунуті під час роботи комісії.

11. ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

На підставі матеріалів поданих в акредитаційній справі та за результатами перевірки на місці, експертна комісія дійшла висновку, що показники формування контингенту студентів, зміст підготовки фахівців,

Голова експертної комісії

Е.А. Кузнецов

організаційне, навчально-методичне, кадрове забезпечення, наукова діяльність і робота аспірантури, інформаційне і матеріально-технічне забезпечення, а також якість підготовки фахівців спеціальності 8.18010016 «Бізнес-адміністрування» в Херсонському державному університеті відповідають Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності закладів освіти та акредитаційним вимогам.

З метою вдосконалення освітнього процесу підготовки фахівців спеціальності 8.18010016 «Бізнес-адміністрування» в Херсонському державному університеті експертна комісія вважає за доцільне висунути зауваження рекомендаційного характеру, які не впливають на загальний позитивний висновок:

1. Доповнити існуючу систему профорієнтаційної роботи заходами з використанням можливостей сучасних інформаційних технологій, а також сприяти популяризації спеціальності серед представників бізнес-структур.

2. Активізувати роботу професорсько-викладацького складу у напрямках підвищення кваліфікаційного рівня та проходження стажування за кордоном.

3. Удосконалити роботу з дипломними проектами магістрантів, а саме запровадити практику виконання дипломних робіт на замовлення підприємств, органів місцевого самоврядування тощо.

4. Активізувати роботу викладачів із розробки дистанційних курсів, а також започаткувати практику викладання англійською мовою.

Проведена експертиза надає підстави зробити такий висновок: експертна комісія вважає можливим акредитувати в Херсонському державному університеті освітню діяльність з підготовки фахівців рівня вищої освіти «магістр» галузі знань 1801 «Специфічні категорії» спеціальності 8.18010016 «Бізнес-адміністрування» з ліцензійним обсягом 10 (десять) осіб денної та 10 (десять) осіб заочної форми навчання.

“21” грудня 2016 р.

Голова експертної комісії:

Завідувач кафедри економіки і управління
Одеського національного університету
імені І.І.Мечникова

доктор економічних наук, професор

Член експертної комісії:

Завідувач кафедри менеджменту
Національного університету кораблебудування
імені адмірала Макарова

доктор економічних наук, професор

З експертним висновком ознайомлений:

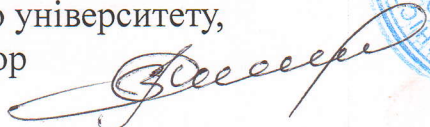
Ректор Херсонського державного університету,
доктор юридичних наук, професор

Е.А. Кузнецов

І.О. Іртищева

В.М. Стратонов

Порівняльна таблиця відповідності стану забезпечення Херсонського державного університету Ліцензійним умовам надання освітніх послуг у сфері вищої освіти зі спеціальності 8.18010016 Бізнес-адміністрування

№ з/п	Назва показника (нормативу)	Значення показника (нормативу)	Фактичне Значення показника	Відхилення фактичного значення показника від нормативного
1	2	3	4	5
1. Загальні вимоги				
1.1	Концепція діяльності за заявленим напрямом, погоджена з Радою Міністрів Автономної Республіки Крим, обласною, Київською, Севастопольською міськими державними адміністраціями	+	+	
1.2.	Заявлений ліцензований обсяг (денна форма навчання/заочна форма навчання)	10/10	10/10*	
2. Кадрове забезпечення підготовки фахівців заявленої спеціальності				
2.1	Частка науково-педагогічних працівників з науковими ступенями та вченими званнями, які забезпечують викладання лекційних годин соціально-гуманітарного циклу дисциплін навчального плану спеціальності (% від кількості годин)	95	100	+5
	у тому числі які працюють у даному навчальному закладі за основним місцем роботи	50	100	+50
2.2.	Частка науково-педагогічних працівників з науковими ступенями та вченими званнями, які забезпечують викладання лекційних годин фундаментального циклу дисциплін навчального плану спеціальності (% від кількості годин) (за винятком військових навчальних дисциплін)	95	100	+5
	у тому числі які працюють у даному навчальному закладі за основним місцем роботи	50	100	+50

Голова експертної комісії

Е.А. Кузнецов

	з них: докторів наук або професорів (при розрахунку частки докторів наук або професорів дозволяється прирівнювати двох кандидатів наук, доцентів, які мають стаж безперервної науково-педагогічної роботи в даному навчальному закладі не менше 10 років, а також є авторами (співавторами) підручників, навчальних посібників з грифом Міністерства освіти і науки України або монографій, до одного доктора наук або професора)	40, але не менше ніж 1 доктор наук або професор на 25 осіб ліцензованого обсягу	50,86 (3 доктори економічних наук, 2 кандидати економічних наук, доценти, які мають стаж безперервної науково-педагогічної менше 10 років, а також є авторами (співавторами) навчальних посібників з грифом МОН України)	+10,86
2.3.	Частка науково-педагогічних працівників з науковими ступенями та вченими званнями, які забезпечують викладання лекційних годин фахових дисциплін навчального плану спеціальності (% від кількості годин)	95	100	+5
	у тому числі які працюють у даному навчальному закладі за основним місцем роботи	50	100	+50
	з них: докторів наук або професорів (при розрахунку частки докторів наук або професорів дозволяється прирівнювати двох кандидатів наук, доцентів, які мають стаж безперервної науково-педагогічної роботи в даному навчальному закладі не менше 10 років, а також є авторами (співавторами) підручників, навчальних посібників з грифом Міністерства освіти і науки України або монографій, до одного доктора наук або професора)	40, але не менше ніж 1 доктор наук або професор на 25 осіб ліцензованого обсягу	50 (2 кандидати економічних наук, доценти, які мають стаж безперервної науково-педагогічної менше 10 років, а також є авторами (співавторами) навчальних посібників з грифом МОН України)	+10

2.4.	Частка педагогічних працівників вищої категорії, які викладають лекційні години дисциплін навчального плану спеціальності та працюють у даному навчальному закладі за основним місцем роботи (% від кількості годин для кожного циклу дисциплін навчального плану)			
2.5.	Наявність кафедри (циклової комісії) з фундаментальної підготовки	+	+	
2.6.	Наявність кафедри зі спеціальної (фахової) підготовки, яку очолює фахівець відповідної науково-педагогічної спеціальності:	+	+	
	доктор наук або професор	+	+	
	кандидат наук, доцент			
3. Матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності				
1.	Забезпеченість приміщеннями для проведення навчальних занять та контрольних заходів (кв. метрів на одну особу для фактичного контингенту студентів та заявленого обсягу з урахуванням навчання за змінами)	2,4	10,4	+8
2.	Забезпеченість мультимедійним обладнанням для одночасного використання в навчальних аудиторіях (мінімальний відсоток кількості аудиторій)	30	30	
3.	Наявність соціально-побутової інфраструктури:			
	1) бібліотеки, у тому числі читального залу	+	+	
	2) пунктів харчування	+	+	
	3) актового чи концертного залу	+	+	
	4) спортивного залу	+	+	
	5) стадіону та/або спортивних майданчиків	+	+	
	6) медичного пункту	+	+	
4.	Забезпеченість здобувачів вищої освіти гуртожитком(мінімальний відсоток потреби)	70	70	

5.	Забезпеченість комп'ютерними робочими місцями, лабораторіями, полігонами, обладнанням, устаткуванням, необхідними для виконання навчальних планів	+	+	
4. Навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності				
1.	Наявність опису освітньої програми	+	+	
2.	Наявність навчального плану та пояснювальної записки до нього	+	+	
3.	Наявність робочої програми з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	
4.	Наявність комплексу навчально-методичного забезпечення з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	
5.	Наявність програми практичної підготовки, робочих програм практик	+	+	
6.	Забезпеченість студентів навчальними матеріалами з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	
7.	Наявність методичних матеріалів для проведення атестації здобувачів	+	+	
5. Інформаційне забезпечення освітньої діяльності				
1.	Забезпеченість бібліотеки вітчизняними та закордонними фаховими періодичними виданнями відповідного або спорідненого профілю, в тому числі в електронному вигляді	не менш як п'ять найменувань	9	+4
2.	Наявність доступу до баз даних періодичних наукових видань англійською мовою відповідного або спорідненого профілю (допускається спільне користування базами кількома закладами освіти)	+	+	

3.	Наявність офіційного веб-сайту закладу освіти, на якому розміщена основна інформація про його діяльність (структура, ліцензії та сертифікати про акредитацію, освітня/освітньо-наукова/видавнича/атестаційна (наукових кадрів) діяльність, навчальні та наукові структурні підрозділи та їх склад, перелік навчальних дисциплін, правила прийому, контактна інформація)	+	+	
4.	Наявність електронного ресурсу закладу освіти, який містить навчально-методичні матеріали з навчальних дисциплін навчального плану, в тому числі в системі дистанційного навчання (мінімальний відсоток навчальних дисциплін)	60	60	

“21” чудно 2016 р.

Голова експертної комісії:

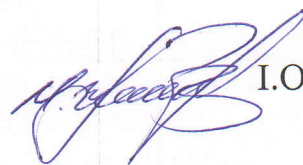
Завідувач кафедри економіки і управління
Одеського національного університету
імені І.І.Мечникова
доктор економічних наук, професор

Е.А. Кузнецов

Член експертної комісії:

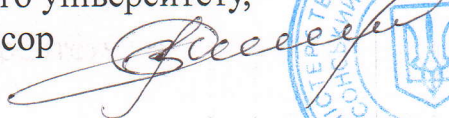
Завідувач кафедри менеджменту
Національного університету кораблебудування
імені адмірала Макарова
доктор економічних наук, професор

І.О. Іртищева

З експертним висновком ознайомлений:

Ректор Херсонського державного університету,
доктор юридичних наук, професор

В.М. Стратонов

**Якісні характеристики підготовки фахівців спеціальності
8.18010016 Бізнес-адміністрування
у Херсонському державному університеті**

№ з/п	Назва показника (нормативу)	Значення показника (нормативу)	Фактичне значення показника	Відхилення фактичного значення показника від нормативного
1	2	3	4	5
1	Умови забезпечення державної гарантії якості вищої освіти			
1.1.	Виконання навчального плану за показниками: перелік навчальних дисциплін, години, форми контролю, %	100	100	
1.2.	Підвищення кваліфікації викладачів постійного складу за останні 5 років, %	100	100	
1.3.	Чисельність науково-педагогічних (педагогічних) працівників, що обслуговують спеціальність і працюють у навчальному закладі за основним місцем роботи, які займаються вдосконаленням навчально-методичного забезпечення, науковими дослідженнями, підготовкою підручників та навчальних посібників, %	100	100	
2	Результати освітньої діяльності (рівень підготовки фахівців), не менше %			
2.1.	Рівень знань студентів з гуманітарної та соціально-економічної підготовки:			
2.1.1.	Успішно виконані контрольні завдання, %	90	100	+10
2.1.2.	Якісно виконані контрольні завдання (оцінки «5» і «4»), %	50	80	+20,0

2.2.	Рівень знань студентів з природничо-наукової (фундаментальної) підготовки:			
2.2.1.	Успішно виконані контрольні завдання, %	90	100	+10
2.2.2.	Якісно виконані контрольні завдання (оцінки «5» і «4»), %	50	86,67	+36,67
2.3.	Рівень знань студентів зі спеціальної (фахової) підготовки:			
2.3.1.	Успішно виконані контрольні завдання, %	90	100	+10
2.3.2.	Якісно виконані контрольні завдання (оцінки «5» і «4»), %	50	80	+30
3.	Організація наукової роботи			
3.1.	Наявність у структурі навчального закладу наукових підрозділів	+	+	
3.2.	Участь студентів у науковій роботі (наукова робота на кафедрах та в лабораторіях, участь в наукових конференціях, конкурсах, виставках, профільних олімпіадах тощо)	+	+	

“21” грудня 2016 р.

Голова експертної комісії:

Завідувач кафедри економіки і управління
Одеського національного університету
імені І.І.Мечникова
доктор економічних наук, професор

Е.А. Кузнецов

Член експертної комісії:

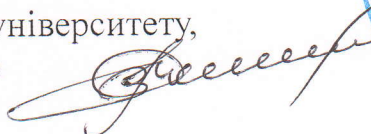
Завідувач кафедри менеджменту
Національного університету кораблебудування
імені адмірала Макарова
доктор економічних наук, професор

І.О. Іртищева

З експертним висновком ознайомлений:

Ректор Херсонського державного університету,
доктор юридичних наук, професор

В.М. Стратонов

«ПОГОДЖЕНО»

Голова експертної комісії

Е.А.Кузнецов,
(підпис)

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Ректор В.М. Страгонов
(підпис)

«19» грудня 2016 р.

Графік

проведення комплексних контрольних робіт (експертна перевірка)

№ п/п	Спеціальність	Дисципліна	Група	Дата	Час	Ауд.	Викладач
1.	8.18010016 Бізнес-адміністрування	Основи наукової комунікації іноземними мовами	651 652	19.12.2016	13 ⁴⁰	305в	Покорна Л.М.
2.		Операційний менеджмент	651 652	20.12.2016	10 ¹⁰	314	Макаренко С.М.
3.		Маркетинговий менеджмент	651 652	20.12.2016	10 ¹⁰	314	Шашкова Н.І.
4.		Логістичний менеджмент	651 652	20.12.2016	10 ¹⁰	314	Макаренко С.М.
5.		Публічне управління та адміністрування	651 652	20.12.2016	11 ⁵⁰	304	Тюхтенко Н.А.

Зведена відомість результатів виконання комплексних контрольних робіт під час експертної перевірки студентами спеціальності 8.18010016 Бізнес-адміністрування

№ п/п	Дисципліна	Курс	Група	Кількість студентів	Виконували ККР		Одержали оцінки										Самоаналіз			Експертна перевірка		
					К-ть	%	5		4		3		К-ть	%	Успішність %	Кількість знань, %	Середній бал	Успішність %	Кількість знань, %	Середній бал		
							К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21		
Цикл гуманітарної та соціально-економічної підготовки																						
1.	Основи наукової комунікації іноземними мовами	П	651 652	5	5	100	1	20	3	60	1	20	-	-	100	80	4,2	100	80	4		
Цикл фундаментальної підготовки																						
2.	Операційний менеджмент	П	651 652	5	5	100	2	40	2	40	1	20	-	-	100	80	4,2	100	80	4,2		
3.	Маркетинговий менеджмент	П	651 652	5	5	100	2	40	3	60	-	-	-	-	100	100	4,6	100	100	4,4		
4.	Логістичний менеджмент	П	651 652	5	5	100	1	20	3	60	1	20	-	-	100	80	4,2	100	80	4		
	Усього за циклом			15	15	100	5	33,33	8	53,34	2	13,33	-	-	100	86,67	4,33	100	86,67	4,2		
Цикл професійної та практичної підготовки																						
5.	Публічне управління та адміністрування	П	651 652	5	5	100	2	40	2	40	1	20	-	-	100	80	4,2	100	80	4,2		
	Усього			25	25	100	8	32	13	52	4	16	-	-	100	84	4,28	100	84	4,16		

Ректор університету

В.М. Стратонов

Голова експертної комісії

Е.А.Кузнецов